

**Tadeusz Baranowski, Leszek
Gajewski, Adam Kędzierski, Dariusz
Wyczółkowski, Grzegorz
Teske, Janusz Tomala**

**Kalisz - Stare Miasto, osada i
cmentarzysko, AZP 66-38**

Informator Archeologiczny : badania 24, 78

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

drewniano-kamienno-ziemne oraz cztery fazy napraw lub reperacji. Konstrukcja ta przestała funkcjonować w XII lub XIII w.

Materiały znajdują się w Kaliskim Stanowisku Archeologicznym IHKM PAN w Kaliszu.
Przewiduje się kontynuację badań.

**Kalisz-Stare Miasto osada
i cmentarzysko AZP 66-38/?**

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Kaliskie Stanowisko Archeologiczne Wojewódzki Konserwator Zabytków Archeologicznych w Kaliszu

Badania prowadzili: dr Tadeusz Baranowski, mgr Leszek Gajewski, mgr Adam Kędzierski, mgr Dariusz Wyczółkowski, mgr Grzegorz Teske, mgr Janusz Tomala. Pierwszy sezon badań. Osada i cmentarzysko wczesnośredniowieczne, ślady osadnictwa kultury lużyckiej i/lub kultury grobów kloszowych z wczesnej epoki żelaza.

Badania miały na celu wstępne rozpoznanie nawarstwień kulturowych odkrytego w 1989 r. stanowiska w południowej części Starego Miasta w Kaliszu, u wylotu ulicy Bolesława Pobożnego, przypuszczalnie w sąsiedztwie kościoła (dotąd niezlokalizowanego). Intensywna uprawa terenu łagodnego wzniesienia na skraju terasy zalewowej dawnej doliny Prosnny wydobyla na wierzch liczne kości ludzkie, a także drobne zabytki wczesnośredniowieczne — XI-XIII w. (głównie fragmenty naczyń glinianych).

Stanowisko leży w strefie „kościelno-cmentarnej” wczesnośredniowiecznego Kalisza — około 1000 m na południowo-wschód od kościoła św. Gotarda na Rypinku, około 500 m na północno-zachód od kościoła św. Wojciecha na Zawodziu, a 250-300 m na północ od tak zwanej Kolegiaty św. Pawła („kościół A i B”) oraz związanego z tym obiektem wielowarstwowego, rzędogo cmentarza na terenie grodziska na Zawodziu.

W części południowo-zachodniej stanowiska, na fałdzie terenowej, za podmokłym obniżeniem, znaleziono w 1988 r. w wykopie instalacyjnym romańskie ciosy z piaskowca, grudki zaprawy wapienno-piaskowej i cegły gotyckie, być może użyte wtórnie, a pochodzące zapewne z rozbiórki murów romańskich i/lub budowli gotyckiej na grodzisku.

Prace w 1990 r. prowadzone były w obrębie dwóch wykopów o powierzchni 25 m² każdy, w przywierzchołkowej części wzniesienia, na stoku ekspozycji południowej, w miejscu największego zagęszczenia znalezisk powierzchniowych. Nie odkryto bruków ani murów kamiennych, jedynie obiekty o charakterze gospodarczym wczesnośredniowiecznej osady zapewne typu wiejskiego, a także cztery uszkodzone groby w układzie rzędogo cmentarzyska szkieletowego. Natrafiono również na ślady osadnictwa halsztacko-lateńskiego (?).

Jamy grobowe w dwóch przypadkach miały kształt prostokąta, w jednym grobie stwierdzono ślady trumny drewnianej oraz gwoździe żelazne. Zmarli leżeli wyprostowani, na wznak, z głowami na południowo-zachód. Nie znaleziono przedmiotów ruchomych z wyposażenia pochówków. Ujawniono też przemieszane kości kilkudziesięciu szkieletów ludzkich, zniszczonych przez wkopy oraz intensywną orkę.

Materiały i dokumentacja w Kaliskim Stanowisku Archeologicznym IHKM PAN w Kaliszu.
Badania nie będą kontynuowane.

**Kleczanów, gm. Lipnik woj.
tarnobrzeskie AZP 88-72 lub
89-72/—**

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej w Warszawie

Badania prowadził dr Andrzej Buko. Finansowali: IHKM PAN i Urząd Miasta w Sandomierzu. Drugi sezon badań. Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy (IX-XIII w.) oraz relikty osadnictwa pradziejowego.

Badania realizowano przy kościele parafialnym (stan I) oraz w ogrodzie przy starej plebanii (stan II).

Na stanowisku I otworzono działkę o wymiarach 2,60 x 3,00 m, przylegającą od strony zachodniej do eksplorowanego w roku ubiegłym rowu sondazowego RSII. Lokalizacja ta gwarantowała zbadanie odkrytej w roku ubiegłym wczesnośredniowiecznej ziemianki. W trakcie eksploracji natrafiono na XVIII-wieczną piwniczkę, w której zidentyfikowano liczne ułamki naczyń szklanych i ceramicznych. Udokumentowano 6 dalszych pochówków należących do rzędogo cmentarzyska badanego w roku bieżącym. Poniżej warstw cmentarzyskowych odsłonięto wewnątrz obiektu mieszkalnego zagłębionego ok. 50 cm w całość lessowy. Udokumentowano dwa poziomy użytkowania obiektu (w tym 2 paleniska) oraz stwierdzono, iż naziemna część budynku miała ściany w konstrukcji słupowej. Czas użytkowania relikwów budynku określono za pomocą ceramiki znajdującej w jego wypełnisku, na 2 połowę wieku IX. Opisany obiekt, ze względu na usytuowanie, przebadany został częściowo.